SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 11, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 130. РІК XCVII.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ РОСІЯН В УКРАЇНУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Херсон (УПА, Степан Гура, УНВІС). — Тут 6-го липня Цюрупінський райвиконком ухвалив угоду з об'єднаннями „Северовосток золото" та „Главалмаззолото" з приводу житлового будівництва. Рішенням Цюрупінської районової ради ця угода була затверджена. Цим рішенням припускається широкомаштабна еміґрацію на Україну мешканців Якутії та Маґаданщини. Угода передбачає будівництво 160 тис. квадратних метрів житла та соцкультпобутових споруд. Як заявив Санішов І.С., котрий є уповноваженим „золотошукачів" у Цюрупінську, це тільки початок „співробітництва". Тепер можна впевнено сказати, що Цюрупінський район Херсонщини повністю продано золотошукачам.

Подібний „договір" з Північними підприємствами укладений і у Скадовському районі. В Білозерському районі створено спільне підприємство „Маґадан-Таврія", котре буде вести будівництво на землях радгоспу „Радземля". В самому обласному центрі ведеться будівництво цілого мікрорайону особняків під назвою „Янтарний" для переселенців.

Ніякої програми адаптації колоністів місцева влада не передбачає, державну мову вони вивчати не збираються. Твердження про „майже 50 відсотковий склад серед них українців", теж не підтверджується. Місцеві активісти УРП впевнені, що іде звичайна імперська колонізація південної України з далекоглядними плянами.

Кореспондент УНВІСу Валентина Скочко 8-го липня повідомила, що з південних районів України, зокрема з Одеської, Кримської та Херсонської областей надходять повідомлення про напружену ситуацію, пов'язану з політикою штучної зміни етнографічної картини цього реґіону. Уряд СССР та місцеві органи влади проводять широкомаштабне переселення російськомовного населення з Сибіру та півночі Росії. В Одеській області районами масового заселення еміґрантів-колоністів стали Ананьївський, Білгород-Дністровський, Біляєвський та Овідіопольський райони. В радгоспі „Петродолина" Овідіопольського району здано в експлуатацію 163 будинки, котрі заселено мешканцями Братська, Іркутської области. В місті Ананьїв тюменці будують цегельний завод та селище для переселення приблизно 1 тис. осіб. В селі Степове Овідіопольського району будується професійно-технічна школа, гуртожитки та житло для військових

На початок липня в Криму вже перебуває 87,000 кримсько-татарського населення, але більшість з них не має свого житла, їм не виділено земельних ділянок для житлового будівництва, а тим поодиноким, кому дали дозвіл на будівництво, не продають будівельні матеріяли. В такому ж становищі знаходяться виселені з 30-кілометрової зони Чорнобиля. В той самий час, влада всіляко сприяє влаштуванню втікачів, переважно росіян, з Азербайджану та Вірменії. Крім того „статус найбільшого сприяння" для поселення в Криму мають переселенці з Якутії, для котрих будуються хати в селах Перевальне, Лозове та Добре, недалеко від обласного центру. Для переселенців з Тюменщини будується велике селище біля села Долинного, Бахчисарайського району.

Будуючи житло для колоністів, партократія не забуває і про себе. Для діячів різного ранґу традиційно та за громадський кошт будуються дачі та мисливські будиночки для „хазяїв країни". Для них немає нестачі в коштах, земельних ділянках та будівельних матеріялах.

В Долинному має дачу перший секретар Бахчисарайського РК КПУ Перепадін, народний депутат УССР. Окрім майже ханського палацу, котрий був збудований на кошти місцевого колгоспу, Перепадін має ще дві дачі: в селі Високому та на Феноросі, у заповідній місцевості, а в Бахчисараї він має державну квартиру.

В місті Бахчисарай представники якутських промислових підприємств будують для себе 20 котеджів, а один з них персонально для „районного хана " Перепадіна. У селі Перевальному також будують дачі, зокрема для голови Центрального райвиконкому міста Симферополя Олексія Пономаренка, колишнього 1-го секретаря міськкому партії обласного центру, розкішна дача для голови симферопольського РАПО Закорецького. Знову ж за народний кошт. Будівництво здійснюють північники за послугу у наданні земельних ділянок. Ось такий „госпрозрахунок і самофінансування". Депутат ВР України, 1-ий секретар Симферопольського міськкому партії Леонід Васильович Козак теж має де жити та відпочивати. Він має 3 дачі: у Миколаївці, Лозовому та Сосновому Борі. При будівництві останньої було знищено 3 гектари дефіцитного в степовому Криму лісу.

Відбулася конференція про Акт відновлення державности

Івано-Франківське (УПА, Михайло Зеленчук). — Тут 30-го червня відбулась конференція, присвячена 49-ій річниці Акту відновлення української державности, проголошеному у Львові 30-го червня 1941 року. Конференція проведена за ініціятивою об'єднання „Державна Самостійність України", в ній брали участь і інші політичні угрупування Івано-Франківщини. Було прочитано сім рефератів. Головувала Дарія Сесик (Демократична Партія), текст Акту був зачитаний М. Зеленчуком. Виступили два депутати Обласної ради, Орест Смитнюк та Олег Озарко. Від СНУМ виступив Віталій Чаполеч, котррий говорив про питання української державности на нинішньому етапі, проаналізував деклярацію про суверенітет України, котра розглядається у Києві не сесії Верховної Ради.

В міському парку в цей день представники УРП проводили зібрання, де був зачитаний реферат і проведено конкурс української патріотичної пісні. Слід додати, що конференція пройшла при повній згоді міської влади.

В перерві виступили тріо бандуристок та гурт аматорів-співаків Студентського Братства, які з великим успіхом виконали ряд повстанських пісень, зокрема „Гей готуйтесь партизани", „Із гір Карпат несеться гомін волі", „Гей гу, гей га — таке то в нас життя", „Родились ми великої години", а також про Карпатську Україну 1939 року.

ПРАЗНИК І ФЕСТИН У ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н. Й. — Українська католицька церква св. Володимира влаштовує в неділю, 5-го серпня свій річний празник. Служби Божі в год. 9-ій і 10-ій. По церковних відправах на площі і в театральній залі „Верховини" відбуватиметься фестин-пікнік при звуках оркестри Богдана Гірняка.

О. ПРІЦАК ОБРАНИЙ ЧЛЕНОМ АН УССР

Кеймбридж, Масс. — 26-го травня Омелян Пріцак отримав від президента Академії Наук УССР у Києві академіка Бориса Патона телекса-листа такого змісту:

„Від імені Президії Академії Наук Української РСР маю честь щиро поздоровити Вас з обранням іноземним членом Академії Наук Української РСР.

Бажаю Вам міцного здоров'я, щастя, нових великих успіхів у Вашій науковій діяльності.

З щирою пошаною академік Б.Є. Патон, призидент Акадмії Наук Української РСР".

Д-р О. Пріцак

Це вперше Академія Наук УССР обрала „іноземця" своїм членом. А це значить, що Академія Наук вже досягає відновлення своєї самостійности. Дуже важливим є факт, що перший академік є спеціялістом в ділянці історії України. Отже, історія України отримала визнання як дисципліна першої ваги.

Дуже знаменним і унікальним була реакція на цю подію нестора української науки, проф. Юрія Шевельова, яку він висловив у листі до проф. О. Пріцака 16-го червня. Вона є не тільки виразом лицарськости великого вченого, але оцінює цю подію з перспективи українського розвитку. Вважаючи цей лист унікальним документом української наукової думки, подаємо його зміст.

„Дорогий Омеляне Йосиповичу,

Щойно довідався про Ваше обрання до Академії Наук в Києві. Від щирого серця вітаю Вас із цією заслуженою, але в історії ще небувалою почестю. Вона заслужена потрійно — Вашою науковою працею, Вашою організаційною працею і Вашою політичною лінією. Ви один з тих рідкісних у нас людей, хто зумів будувати безкомпромісну науку в безнастанному позірному компромісі з тим, чого так багато і в еміґрації і на Україні.

Я тепер уже великою мірою заштатний, але і я беру душею участь у цьому нашому святі. Бо це свято не тільки Ваше, а всіх нас, у своїй країні сущих і в нашій науці сущих.

Прийміть від мене найкращі й найщиріші добрі бажання.

Ваш Ю. Шевельов"

У Сиракюзах створено Комітет Допомоги Україні

Сиракюзи, Н. Й. (М. Дупляк). — У п'ятницю 29-го червня, на громадських зборах, що відбулися в Українському Народному Домі у присутності 44 осіб, створено громадський Комітет Допомоги Україні.

Після обміну різних думок відносно допомоги Україні та після інформації в цій справі членів ініціятивного комітету, голосуванням вибрано такий склад Управи Комітету Допомоги Україні: д-р Олександер Ґудзяк — голова, д-р Іван Гвозда — перший заступник голови, інж. Мирон Сидорович — другий заступник голови, д-р Святослав Клюфас — секретар, Володимир Ревюк — фінансовий референт, мґр Михайло Середович — культурно-організаційний референт, мґр Микола Дупляк — пресовий референт.

До Управи комітету увійшли: проф. Павло Маляр, Василь Возняк, проф. Яків Гурський, а до Контрольної комісії Андрій Рочій, Теодор Валюсь і Михайло Кривий.

Комітет обіцяє приступити негайно до праці з метою несення помочі українському народові в Україні. Для збірки фондів у місцевій Кредитівці вже відкрито конто ч. 8068 п. н. „Поміч Україні", на яке надійшла перша пожертва від д-ра О. Ґудзяка в сумі 1,000 дол.

Українські Молодіжні Ансамблі виїдуть в Україну

Торонто. — Починаючи з 1990 року і продовжуючи через 1991 рік, канадці українського походження відмічуватимуть 100-ліття українського поселення в Канаді. Для відзначення цієї історичної події — Українські Молодіжні Ансамблі „Оріон", „Левада", „Авангард", „Юні Барабанщики" і „Прапороносці", під мистецьким керівництвом маестра Василя Кардаша з Торонто, прийняли запрошення з України взяти участь у концертових програмах, присвячених 100-літтю української еміґрації в Канаді, які заплановані в Канаді від 18-го липня до 8-го серпня 1990 року.

Концертові виступи відбудуться у Львові на стадіоні „Дружба" та в Оперному театрі в Києві та в Політехнічному інституті, а також в Почаєві, Каневі, Тернополі, Чернівцях, Полтаві та інших містах.

Дохід з усіх концертів залишається на лікування дітей, потерпілих від чорнобильської та чернівецької катастроф.

АЛБАНЦІ НЕЗАДОВОЛЕНІ ПОВЕДІНКОЮ ЗАХІДНІХ АМБАСАД

Відень, Австрія. — Пресове аґентство Ройтерса інформує з Тірани, столиці Албанії, що тамошні комуністичні чинники незадоволені поведінкою західніх амбасад, а саме, зволіканням видачі віз для тих албанців, які хочуть покинути країну і виїхати на Захід.

Представники албанського уряду заявили кореспондентам, що вони погодилися на виїзд більшої кількости осіб за кордон, але західні амбасади полагоджують формальності зв'язані з виїздом дуже повільно, створюючи незадоволення серед аплікантів, більшість з яких силою вдержилися, наприклад, до західньонімецької амбасади і окупували подвір'я амбасади без згоди амбасадора і західньонімецького уряду. Як відомо, Західня Німеччина має чимало клопоту зі своїми „еміґрантами" зі Східньої Німеччини, якими виповнені майже усі переселенчі табори.

Не зважаючи на неспокій і заворушення аплікантів, як твердили режиминики в Тірані, у понеділок, 8-го липня, було спокійно, мабуть тому, що понад 600 поліціянтів і військових кордоном відгородили частину міта, у якій приміщуються західні амбасади і перепускають тільки тих осіб, які там працюють, або мають окремий дозвіл від уряду. Представники західніх амбасад кажуть, що фактичною затримкою у виїзді албанців за кордон є тамошній формалізм урядових чинників, які ніби погоджуються відпустити своїх громадян, але хочуть їх перед тим перевірити. Зокрема справою перевірки займаються режимні органи державної безпеки, від яких залежить чи аплікат отримає „червоний пашпорт" чи ні.

Покищо Франція і Західня Німеччина погодилися прийняти якусь частину албанців, але вони, зокрема міністер закордонних справ ФРН Ганс-Дітріх Ґеншер, домагаються, щоб приблизно 3,000 албанців, які окупували подвір'я, покинули приміщення амбасади, зареєструвавшись перед тим на виїзд. „Гігієнічні умовини серед втікачів є дуже погані і Німеччина не хоче брати на себе відповідальности за здоров'я людей", — заявив Ґеншер кореспондентам.

Крім того в країні панує хаос після дводенних боїв на партійному пленумі і усунення з компартії кількох прихильників твердого напрямку. Поінформовані особи кажуть, що прихильники реформ усунули з компартії і уряду Сімона Стефані, міністра внутрішніх справ, а його місце мав зайняти Гекуран Ісаї, близький приятель президента Раміза Алії. Внутрішня боротьба між комуністами триває далі зі змінними вислідами, кажуть спостерігачі.

У складі Політбюра відбудуться радикальні зміни

Москва. — У понеділок, 9-го липня, делеґати 28-го з'їзду КПСС більшістю голосів схвалили найбільш радикальну зміну в порядку формування Політбюра за всі роки його існування. Віднині Політбюро буде складатися з 17 осіб, включаючи генерального секретаря, першого заступника і перших секретарів ЦК всіх 15 союзних республік.

Раніше склад Політбюра визначався Центральним комітетом, але тепер ЦК не буде мати навіть дорадчого голосу, бо перші секретарі республіканських ЦК вибираються на місцевому рівні. Генеральний секретар і його заступник будуть також обрані не ЦК, а з'їздом повного складу.

За зміни в правилах проголосували 3,325 делеґатів, проти — 839. Ще до голосування Міхаїл Ґорбачов заявив, що ЦК міг би додавати кілька членів Політбюра зі своїх рядів, однак пізніше цю пропозицію більше не згадувалося.

Схвалені зміни в правилах стосуються також секретаріяту ЦК, а всі разом входять у проєкт нового статуту партії, який ще повинен бути затверджений.

Ґорбачов таким чином матиме в Політбюрі групу союзників в особі перших секретарів ЦК комуністичних партій Грузії, Естонії і в меншій мірі Молдавії, Азербайджану і Казахстану. Латвія і Литва будуть представлені „компартіями на плятформі КПСС".

На пропозицію голови редакційної комісії Володимира Івашка на розгляд делеґатів був поданий проєкт резолюції „На захист демократичних прав, проти переслідувань комуністів". В резолюції сказано про „недопустимість створення атмосфери нетерпимости і пімсти щодо комуністів, висловлюється солідарність з комуністами, всіми людьми, які зазнають політичних переслідувань і морального терору, де б вони не відбувалися".

ІСНУЄ ДВОПОДІЛ В ГЮСТОНІ У СПРАВІ ДОПОМОГИ ДЛЯ СССР

Гюстон, Тексас. — Не зважаючи на те, що сам генеральний секретар КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов звернувся до керівників сімох індустріяльних держав світу, які тепер нараджуються в Гюстоні, за допомогою для Совєтського Союзу, західні держави не можуть погодитися на виділеня більшої економічної допомоги поки Москва й далі втримуватиме при житті „мертві режими" на Кубі, Анґолі та інших країнах і не зменшить свої витрати на армію, яка ще сьогодні, в часах замирення і підписання договорів про зменшення зброї, становить майже п'ять мільйонів осіб під зброєю, не враховуючи міліції, державну службу безпеки, спеціяльні частини КҐБ тощо.

Очевидно, серед індустріяльної „сімки" — З'єднаних Стейтів Америки, Канади, Великобританії, Японії, Франції, Західньої Німеччини й Італії — є держави, зокрема Німеччина і Франція, які готові підтримати прохання Ґорбачова і виділити більшу, говориться про 20 більйонів долярів, допомогу, але інші, ЗСА, Японія, Великобританія, є проти цього, а Канада й Італія коливаються між згодою і вичікуванням. Уряд ЗСА радше говорить про технічну допомогу і висилку до СССР спеціялістів з різних ділянок економіки, які мали б допомогти Москві наладнати в себе справи і скерувати призначені на господарські цілі фінансові засоби у відповідне русло.

Виступаючи на телевізійній програмі Ен-Бі-Сі секретар скарбу Ніколас Брейді заявив, що СССР, а також країни Східньої Европи, колишні сателіти Москви, потребують в першу чергу перевести в себе відповідні господарські зміни, а щойно тоді можна буде говорити про пляновану економічну допомогу Заходу. Інакше, при теперішній системі, половина допомоги „буде витрачена" на совєтську бюрократію, іншими словами, розкрадуть, бо покищо там немає механізму для керування великими сумами грошей, які в першу чергу мають піти на програму перебудови, переходу на вільний ринок, придбання товарів першої потреби, зокрема харчів й одягу та взагалі піднесення життєвого рівня населення.

Існує ще також інша передумова про яку недавно говорив шеф штабу Білого Дому Джан Сунуну: „ми готові запропонувати всякі види економічної допомоги, щоб змінити комуністичну систему, а крім того ми мусимо бути стовідсотково переконані, що з цієї допомоги в першу чергу скористає народ. Досі в нас такого переконання немає". Речники Білого Дому при тому нагадують, що в 1970-их роках ЗСА уділили для Польщі один мільйон допомоги, але вона навіть не дійшла до низу, тобто до народу, пропала по дорозі, або була переведена на військові цілі.

Прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер заявила, що країни на індивідуальній базі можуть допомагати кому хочуть, але колективної відповідальности „сімка" не може брати на себе.

Остаточні рішення в цій справі ще не запали і з ними треба почекати до закінчення нарад в Гюстоні, — кажуть економічні спостерігачі.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕРС ПОЛЬЩІ Тадеуш Мазовецький повідомив про деякі зміни в уряді. Виступаючи в парляменті Мазовецький закликав усіх поляків до терпеливости і витривалости в обличчі реформ, зокрема економічних, які тепер проходять в країні. Кожна зміна, на його думку є зв'язана із самопожертвою. Згідно з рішенням прем'єр-міністра свої пости в уряді покинуть три члени Комуністичної партії: міністер внутрішніх справ Кіщак, який до речі започаткував переговори комуністичного уряду з профспілкою „Солідарність", міністер оборони Савицький і міністер транспорту Веладек. Крім згаданих з уряду відійшли міністер сільського господарства Чеслав Яницький і міністер телевізійних передач Марек Кухарський. В Уряді Мазовецького залишився тільки один комуніст, міністер внутрішньої торгівлі Марцін Свенцінський. Президент Польщі ген. Войцех Ярузельський скептично оцінює пляни прем'єра, але він публічно ще не зайняв свого становища.

МАДЯРСЬКА ТЕЛЕВІЗІЙНА сітка висвітлила фільм, який наявно показує, що колишні режими сателітних країн, включно з Мадярщиною, підтримували тероризм і переховували в себе загрожених на Заході терористів. Один кадр з фільму говорить про зустріч терористичного ватажка Карльоса з офіційними представниками мадярського уряду і компартії. Дотепер цей фільм у строго засекречений і вважався урядовою таємницею. В повідомленні із східньоевропейських країн говориться, що також інші сателітні країни, зокрема Східня Німеччина і Чехо-Словаччина переховували терористів і вишколювали їх для майбутніх терористичних акцій на Заході.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ізраїля Дейвид Ліві заявив кореспондентам, що він готовий кожночасно зустрінутись з державним секретарем З'єднаних Стейтів Америки Джеймсом Бейкером і продовжити переговори в дусі збереження миру на Близькому Сході і врегулювання арабського питання. Ліві отримав пропозицію і плян ЗСА від американського амбасадора в Ізраїлі Віліяма Бравна. Взагалі між Єрусалимом і Вашінґтоном ведеться тепер пожвавлена переписка на тему відновлення конструктивної співпраці між обидвома державами. Їцак Шамір, теперішній прем'єр-міністер ізраїльського уряду заявив, що він, в ім'я цього, готовий навіть переглянути свої погляди відносно палестинської репрезентації на переговорах у справі замирення і полагодження питання арабів.

УРЯД З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки пішов так далеко на співпрацю із Совєтським Союзом, що запропонував Москві високоплатний договір про запущення совєтськими ракетами американських дослідних сателітів, які мають різні, переважно наукові цілі. Перший такий запуск відбудеться вправді аж в 1995 році, але важливим є те, кажуть аналітики, що така космічна співпраця ЗСА з СССР відбуватиметься в майбутньому з ініціятиви Америки.

В АМЕРИЦІ

НЕДАВНЄ ОПИТУВАННЯ американського населення, яке проводив „Ню Йорк Таймс" і Сі-Бі-Ес Нюз вказують, що американці у переважній більшості охололи стосовно фінансової допомоги Ізраїлеві. Лише 40 відсотків опитуваних висловили свою підтримку Ізраїлеві. Нажаль, Конґрес не завжди керується громадською думкою та під впливом жидівського лоббі у Вашінґтоні не тільки продовжує чотирибільйонову допомогу, але збільшує її. Як молоді так і старшого покоління американці стурбовані проблемами в своїй власній країні та розчаровані затягненим жидівсько-арабським конфліктом висловлюють велике застереження щодо стабільної фінансової допомоги Ізраїлеві. Представники жидівського населення країни роздратовано реаґують на громадську думку, деякі з них звинувачують владу Їцака Шаміра, інші — шукають причини меншої прихильности Ізраїлеві у збільшенні антисемітських настроїв у світі.

ПРОТЯГОМ ОСТАННЬОГО МІСЯЦЯ було зачинено 28 католицьких церков та 18 парохіяльних шкіл Чикаґської Архидієцезії. Однією з них стала церква св. Бриґіти, яка була зачинена в неділю, 8-го червня, після останньої недільної Служби Божої. Причиною цього сумного явища є не тільки бюджетовий дефіцит Архидієцезії у розмірі 16 міл. дол., недостатня кількість священиків, але також різке зменшення кількости парохіян. В минулому році в Дітройтській Архидієцезії було зачинено 29 церков. Парохіяни литовської католицької церкви св. Юрія в Чикаґо після закриття церкви вирішили переслати всі церковні приналежности на Батьківщину, до Литви. Масове зачинення католицьких церков розповсюджується на всі Архидієцезії країни та свідчить про кризовий період католицької віри в Америці.

В ПОНЕДІЛОК, 9-ГО ЛИПНЯ, в Гюстоні була відкрита щорічна зустріч лідерів економічно розвинених демократичних країн. Серед основних питань міжнародної торгівлі на першому місці стоїть обговорення економічної допомоги Совєтському Союзові для рятування престижу Міхаїла Ґорбачова. Західня Німеччина і Франція готові надати Ґорбачову допомогу в сумі 20 міл. дол. без будь-яких умов. Гельмут Коль надіється грошима купити прихильність совєтів до об'єднання Німеччини. ЗСА, Канада, Великобританія та Японія — проти прямої фінансової допомоги. Президент Джордж Буш заявив, що він приготований вислати групи спеціялістів до СССР, які допоможуть Совєтському Союзові налагодити залізничну сітку, комунікацію, побудувати сховища для зерна та іншої продукції, розпрацювати систему забезпечення харчами та іншими службами. На думку Дж. Буша, можна досягнути згоди у справі допомоги М. Ґорбачову здійснити економічні реформи в Совєтському Союзі, але кожна країна повинна діяти окремо тому, що в кожній з них — інші погляди на це питання. Японія хоче насамперед вирішити територіяльні суперечки відносно Курильських островів. ЗСА на відміну від Західньої Німеччини і Японії, не мають „зайвих" грошей та вимагають від М. Ґорбачова створення ринкової економіки, до чого совєтська влада відноситься з великою нехіттю. Виступаючи на пресовій конференції минулої п'ятниці в Лондоні Дж. Буш сказав, що про грошову допомогу совєтам не може бути й мови, поки вони продовжуватимуть витрачати величезні суми на підтримку Куби, щорічно — п'ять більйонів долярів.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Спільна валюта обох частин Німеччини

Нема, мабуть, другого такого народу, як німці — з таким організаторським хистом, з таким дбайливим плянуванням, такою солідністю, докладністю і водночас таким порядком. Коли тільки у грудні минулого року впав берлінський мур — люди зі Західньої Німеччини (Німецької Федеративної Республіки) негайно взялися за практичну реалізацію з'єднання двох частин поділеної у 1945 році Німеччини. Негайно вони розподілили ролі: одні мали робити заходи, щоби дістати від „чотирьох великих" (ЗСА, Англія, Франція і СССР) формальну згоду на з'єднання, — інші спеціяльно заходилися за отримання згоди від СССР щодо приналежности з'єднаної Німеччини до західнього бльоку НАТО, знову ще інші зайнялися технічною сторінкою цієї операції. Найпершою поспішилася летунська компанія „Люфтганза", щоб зорганізувати лети із східньо-німецького летовища. У 1961 році, коли комуністи здвигнули берлінський мур — розібрано східню частину берлінської підземки. Тепер її відбудовано. Зроблено все, щоби 4-мільйоновий Берлін був насправді одним містом. Столицею Західньої Німеччини є все ще Бонн і Східня Німеччина має свою столицю у Східньому Берліні. На грудень цього року канцлер Гельмут Коль заповів парляментарні вибори для обох частин Німеччини. Невідомо, ще, коли відбудеться урочистий офіціяльний акт з'єднання, бо до того часу треба буде ще заплатити досить високу ціну Москві за „інвестиції", що їх вклав СССР у Східню Німеччину. Невідомо ще теж, що станеться із 380,000 совєтських вояків у Східній Німеччині. Але можна сподіватися, що при тому систематичному і впертому виконуванні наміченого пляну — до кінця цього року постане в Центральній Европі фінансово-промисловий гігант, який, як мітичний фенікс виріс із румовищ Другої світової війни і став тим велитнем — без уваги на втрачені землі, у користь Польщі, Франції, Бельгії і СССР. І тоді напевне перенесуть столицю з Бонну до Берліну.

О 12-ій годині ночі з минулої неділі на понеділок набрав силу договір між двома частинами Німеччини про спільну валюту. Кожний східній німець мав право виміняти свої безвартісні східні марки на західні 1:1 до висоти 4,000. Понад цю висоту — вимінювали у відношенні 2:1. Люди понад 60 літ були упривілейовані. Щоб власники банкових конт у Східньому Берліні не кинулися виймати готівку — вільно було підіймати протягом дев'яти днів тільки до висоти 2,000 марок. Усі крамниці у Західньому Берліні — крім харчових — були на один день закриті, щоби східні німці не спокушувалися видавати отримані повноцінні марки. Вони кинулися головно на овочі, який за комуни не бачили. „Дойче Банк" відкрив зразу таки стільки філій у самому Східньому Берліні і на провінції, навіть у малих містечках і селах, що люди не мали найменших труднощів у виміні грошей — ніхто не стояв у черзі довше, як 20-30 хвилин, коли у Москві по вісім і більше годин чекають люди у довжелезній черзі перед рестораном МекДоналда, де продають тільки булочку з куснем печеного м'яса.

Уже тепер німецькі фахівці вирахували, які товари і скільки їх експортуватимуть до Польщі, Чехо-Словаччини, Мадярщини і Болгарії. Ці країни стануть тереном німецького промислового експорту. Коли ж зреалізується плян інтеґрації членських країн Европейської економічної спільноти — німецька марка, тепер у реляції около півтори марки за одного доляра — в економічно об'єднаній Европі із 320 мільйонами мешканців — німецька марка стане суперником американського доляра. Але німецькі й американські економісти вже тепер — інформує „Ню Йорк Таймс" з 2-го липня — плянують, щоб постала „Европейська Німеччина" а не „Німецька Европа". Маючи на увазі острах деяких американських економістів, щоб німецький промисл не залив Америки і щоби марка не витискала доляра — німецькі економісти вираховують, що американський та інший західній промисл не втратить а зискає на постанні великої і багатої Німеччини.

Господарське з'єднання двох частин Німеччини не прийшло через ніч і все ще знаходиться у процесі реалізації. Плянування того господарського з'єднання забрало шість тижнів. При всій радості німців обабіч політичного кордону — лідери перестерігають, що прийдеться ще пережити у Східній Німеччині прикрий час безробіття і непривичної дорожні. Найгірше має бути в жовтні цього року. Але немає сумніву, що з усіх колишніх сателітних країн Східня Німеччина перейде з марксистської контрольованої системи на вільний ринок — найлегше і найшвидше.

Події у Німеччині і довкола проблеми з'єднання Німеччини належать до найбільших і найцікавіших несподіванок цього 1990 року.

Степан Женецький

НЕБЕЗПЕКА НОВОГО СОВЄТСЬКО-НІМЕЦЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ

Одна з найважливіших зустрічів в сучасній політичній метушні над перебудовою Европи відбулася нещодавно в Бересті Литовському. Міністер закордонних справ Совєтського Союзу Едвард Шеварднадзе мав там довгу, приватну дискусію з міністром закордонних справ Німеччини Гансом-Дітріхом Ґеншером. Це, що совєтський міністер вибрав це особливе місце на цю розмову з німецьким колеґою, має зловісну ознаку. Як відомо, в 1918 році Берестя Литовське було місцем, де царська Московія і кайзерівська Німеччина заключили сепаратний мир, який став основою для вагомих наслідків в біжучому столітті.

Відомий американський політик Юджін Ростов, який раніше відогравав важливу ролю у формуванні американської закордонної політики, а тепер є предсідником Американської Комісії існування небезпеки для ЗСА, пише що ця нова совєтсько-німецька зустріч в Бересті Литовському віщує можливість нового небезпечного німецько-совєтського порозуміння.

Очевидний розвал московської комуністичної імперії, — твердить Ростов, — і „журба" Америки відносно „допомогти" М. Ґорбачову в його клопотах, причинилися до того, що американці забувають певні важливі історичні події. Америка переочує довгу історію царської Московії, а пізніше комуністичної Московії, експансії, спеціяльні взаємини між Московією і Прусією, і, після 1871 р., з об'єднаною Німеччиною. Царська Московія, а тепер Совєтський Союз, були головними чинниками в европейській і світовій рівновазі сил від часів Петра Великого. Подібно як Англія, Московія часто змінювала союзників. Бісмарк говорив, що Московія є „мастодоном" (велетнем) і з нею треба обходитися обережно. Коли Німеччина була союзницею Австрії, Бісмарк проводив т.зв. договір подвійної асекурації з Московією щоб запевнити запілля Німеччини в разі небезпеки зі сторони Англії і Франції. Після того, як цісар Вільгельм II звільнив Бісмарка від урядування в 1890 році він (цісар) занехав цей договір з Московією. Цей помилковий вчинок німецького цісаря був важливим фактором трагедії в 1914 році.

Ці обопільні пов'язання між Московією і Німеччиною спричинили багато критичних моментів в історії. Гітлер-Сталін Пакт, який спричинив Другу світову війну, не був винятком. Перше порозуміння, заключене в Бересті Литовському, мало такі наслідки: СССР заключив окремий мир з Німеччиною, що вийшло на шкоду її союзників — німці перекинули тоді 70 дивізій на західній фронт і почали великий наступ на Заході в 1918 році. І якщо б Америка не була приступила до війни, Німеччина напевно була б перемогла. Після Другої світової війни Ленін дозволив німцям, щоб вони вишколювали своїх офіцерів і будували літаки і продукували всяку іншу зброю, потаємно в Совєтському Союзі.

На цьому тлі, — пише Ростов, — як повинні американці сприймати різниці в поглядах Ґорбачова і Буша відносно майбутности Німеччини? Чи Ґорбачов направду побоюється можливої атаки неатомової Німеччини на Совєтський Союз, атомову надпотугу?

Намагання Ґорбачова зневтралізувати Німеччину згідне з іншим припущенням, що які його пляни не були б, певним наслідком політики, яку він пропонує, є уможливити Совєтському Союзові вирвати перемогу з горла поразки. Це дало б Ґорбачову те, нащо НАТО (Північно-Атлантійський Оборонний Союз) 40 років не дозволив: невтральну і неподілену Центральну Европу, відкриту для совєтського верховодства.

Саме така можливість була головною метою совєтської стратегії на протязі 40 років. Такі пропозиції Кремль висував постійно від того часу, як совєтські головачі відкинули американський плян Баруха міжнародної контролі атомової енерґії в 1946 році. Плян Рапацького був найкраще відомим московсько-совєтським „мировим" пляном. Його висунено в 1957 році і постійно цю пропозицію відновлювано. Цей плян пропонував влаштування безатомової зони, яка мала складатися з обох Німеччин, Польщі і Чехо-Словаччини — зона, де мало бути заборонено атомову зброю продукувати, переховувати або вживати.

Найважливішою зміною, що Ґорбачов впровадив до совєтської закордонної політики, це вчинити невтральність Европи негайною і наглою ціллю. Отже це мало статися тепер, а не бути далекою і теоретичною надією колись, в майбутньому. У цьому випадку рішення Ґорбачова не вжити сили для здушення революцій у Східній Европі, стає зрозумілим. Коли б він був пробував здушити ці революції силою, то це було б віддалило, а правдоподібно і зруйнувало б його старання отримати економічну допомогу від Заходу. А в свою чергу могло б було спричинити цивільні неспокої вдома: дезертиство в армії і бунти більших розмірів, як утечі совєтських вояків під час мадярської революції в 1956 році, а може навіть інтервенцію НАТО. Чи не була це ідея Ґорбачова, що краще буде для Совєтського Союзу дозволити Східній Европі стати вільною і тоді зашахувати

(Закінчення на стор. 4)

Яр. Рудницький

У річницю сесії УНРади 1989

Рік тому у Центрі Української Культури у Савт Бавнд Бруку відбулася в днях 16-19-го червня 1989 року X сесія УНРади, попереджена асамблеєю УММАН для відзначення 110-ліття народження Симона Петлюри, 175-ліття Тараса Шевченка й 50-ліття Карпатської України. Про саму сесію були обширні звіти в українській пресі й тому немає потреби повторяти подробиці її „світел і тіней", резолюцій, документації тощо. Все ж із перспективи року напрошуються деякі ствердження й завваги, і їм хочемо присвятити ці рядки.

Насамперед, з жалем, треба ствердити, що це була остання сесія за життя довголітнього Президента УНРеспубліки в екзилі — св.п. Миколи А. Лівицького. Як відомо, він виголосив своє традиційне „вступне слово" на відкритті сесії, пильно стежив за її ходом, полагоджував багато т.зв. закулісових справ, і дав згоду на (пере) вибір на роки 1989-94, без уваги на своє підірване здоров'я. В одному з останніх листів він писав про цей вибір так: „Мене треба б було не вітати, а висловити співчуття, бо я вже не можу тягнути цього тягару. Під час сесії я захорів і досі ще не можу прийти до себе". (19-го липня 1989).

Як відомо, Президент Лівицький помер у Філядельфії 8-го грудня минулого року і залишив своє місце й титул наступника віцепрезидентові Миколі Плав'юкові. З того часу цей останній має дві функції: (обраного на сесії) віцепрезидента і (переобраного Тимчасовим законом) Президента УНРеспубліки.

Коли йдеться про внутрішню й зовнішню діяльність ДЦ УНР за останній рік, то вона була зумовлена такими основними факторами: 1) традиціями екзильного Уряду УНРеспубліки й Тимчасовим законом ДЦ УНР; 2) резолюціями X сесії УНРади; 3) залишеними, зн. започаткованими акціями попереднього Уряду УНРеспубліки в роках 1980-89, які вимагали продовжування в новій каденції 1989-94, та 4) зрушенням на батьківщині й цілому СССР й історичною вимогою діяти „лицем до України".

Усі ці фактори вимагали великого зусилля з боку керівних органів ДЦ УНР, а зокрема посиленої акції з боку нового Уряду УНР, головно на зовнішньому міжнародному відтинку. Як колишньому голові Уряду УНР, а тепер голові Державного Трибуналу, підписаному ніяк не підходить публічно оцінювати „світла й тіні" цих акцій. Усе ж з уваги на його власні дії в характері голови Світового Об'єднання Прихильників ДЦ УНР він мусить ствердити, що в деяких випадках з конечности довелося йому інтервеніювати у післячорнобильських справах, чи у т.зв. Гельсінкському процесі (конференції в Лондоні, Копенгагені й ін.), у справі „гласности й перебудови" (зокрема щодо Литви) і т.п. Ці інтервенції були зумовлені об'єктивною потребою „української присутности" на міжнародному форумі. Не можна щодо цього не згадати теж деяких паралельних акцій СКВУ, як суспільно-громадського речника української діяспори.

З перспективи одного року важко обхопити цілість діяльности ДЦ УНР головно тому, що немає уже „Бюлетеня УІБ", що в попередній каденції Уряду УНР подавав свіжі інформації про діяльність Уряду й служив за основу живого зв'язку між централею й розкиненими по різних континентах клітинами ДЦ УНР, а теж і з зовнішнім українським та неукраїнським світом. Віднова цього органу інформації є однією з передумов успішної дії нового Уряду УНР на внутрішньому й зовнішньому відтинках.

Наталя Осока

ПРО ВІДРОДЖЕННЯ УАПЦ І РОЗКОЛ РПЦ

I.

В день відкриття Помісного Собору РПЦ, 6-го червня, виявилося, що 500 парафій в Україні створили Українську Автокефальну Православну Церкву, незалежну від РПЦ. Про це повідомила газета „Московские Новости" з 24-го червня, де також сказано, що розкол почався і серед вірних РПЦ. Згадана газета уже понад рік багато уваги приділяє проблемам віруючих різних конфесій в СССР і в республіках, зокрема в Україні. В цій газеті неодноразово друкувалися об'єктивні дані про становище УКЦ та УАПЦ і дуже прихильні статті про проблеми українських Церков.

Населення України все більше і більше цікавиться Українською Автокефальною Православною Церквою, до редакцій газет надходить багато листів з проханнями розповісти про УАПЦ. У відповідь на такі запити газета „Культура і Життя" з 24-го червня надрукувала велику статтю, де розповідається про створення української національної Церкви, яка існувала вже понад тисячу років тому, і втратила свою незалежність 1686 року, після возз'єднання України з Росією. Україна тоді обумовила для себе значні права і цар Олексій поклявся дотримуватись угод, сказано в газеті, однак Петро Перший позбавив Україну всіх прав і наказав друкувати церковні книги тільки російською мовою „дабы никакой розни и особого наречия не было". Монастирі з українських перетворилися на москвофільські, почалася активна русифікація української Церкви і народу. Світські книги також видавалися тільки російською мовою. Список святих Києво-Печерської лаври, укладений Петром Могилою, був прилучений до списку московського і з тих пір українських святих почали називати російськими святими. Російські царі заборонили виголошувати проповіді українською мовою, закрили Києво-Могилянську академію та знищили Запорозьку Січ.

Відродження УАПЦ почалося після революції 1917 року. Всеукраїнський Православний Собор у Києві 1921 року ухвалив відродження УАПЦ, але вже 1927 року сталінські сатрапи почали жорстоко нищити церкви, вбивати священнослужителів і вірних. Загинув митрополит Василь Липківський, 32 єпископи, понад 10,000 священиків і сотні тисяч вірних.

Друге воскресіння УАПЦ почалося 19-го серпня 1989 року, коли митрофорний протоієрей Володимир Ярема та протоієрей Іван Пашуля — священики храму св. Петра і Павла у Львові разом із вірними вийшли з РПЦ. Священний синод РПЦ оголосив УАПЦ незаконною, про що широко писала офіційна преса, та це не спинило масового переходу духовенства і вірних з РПЦ до УАПЦ. Цього року в Києві 5-6-го червня відбувся Всеукраїнський Собор УАПЦ, який проголосив відновлення УАПЦ, прийняв статут та обрав патріярха і його намісника. Патріярхом Київським і всієї України обраний Блаженніший Митрополит Мстислав (Скрипник), який уже протягом 48 років є архипастирем УАПЦ за кордоном. Намісником Патріяршого престолу в Україні обрано Митрополита Львівського і Галицького Іоана (Боднарчука). Перед початком Першого Всеукраїнського Собору УАПЦ, вранці 5-го червня тисячі вірних зібралися на території Софіївського собору в Києві для участи в урочистій Службі Божій та посвяченні акту відродження УАПЦ. Після врочистої Літургії тисячі вірних з іконами, корогвами та синьо-жовтими прапорами пройшли вулицями Києва до республіканського будинку кіно, в приміщенні якого відбувся Собор УАПЦ з участю понад 700 делеґатів і гостей.

З привітальним словом до учасників Всеукраїнського Собору УАПЦ звернувся голова НРУ письменник Іван Драч, народні депутати України Сергій Головатий та Олесь Шевченко, делеґати Собору і закордонні гості.

Собор проходив під знаком миру, тепимости, милосердя і єдности, бо там де єдність — там і сила. Прийшов час весни, час відродження народів і Церкви, не лише в Україні, але й по всій імперії.

Є проблеми і в РПЦ. Газета „Московские Новости" 10-го червня надрукувала повідомлення, що група священиків і вірних РПЦ оголосила про підготовку до Всеросійських православних зборів, на яких будуть накреслені шляхи до відродження РПЦ.

Один з ініціяторів цих зборів, парох Хрестовоздвиженського храму села Свердлово Калінінської області о. Сергій Попов у розмові з кореспонденткою „Московских Новостей" Наталією Ізюмовою пояснив, що РПЦ перебуває в стані глибокої кризи.

„Протягом багатьох десятиліть РПЦ перебуває в стані несвободи, низького догідництва перед атеїстичною владою", — заявив священик і додав, що гласність не торкнулася Московського Патріярхату, бо його керівництво люто накидається на кожного священнослужителя, який осмілюється висловити правду про минуле і теперішнє РПЦеркви. Таких сміливців негайно звинувачують у розкольництві, антицерковній діяльності тощо. Ініціятори відродження РПЦ називають нинішнє керівництво РПЦ уламком „від сталінської машини".

Закінчення буде.

Олександер Серафин

Всесвітні чи національні підприємства?

В останніх роках джерелом сили різних компаній, їхнім знаряддям і зброєю в конкуренційній боротьбі, як і джерелом заробітку стало це, що компанії об'єднуються. Ціллю цих об'єднань є знизити кошти виробництва і стати кращим продуцентом товарів та давати якісне обслуговування покупцям.

Є різні роди об'єднань: на основі власностей, спільного підприємства, окремих договорів відносно виробництва, постачання складових частин, збуту, достави та технології. Вони доповнюють внутрішні засоби підприємства, не нарушуючи його внутрішніх плянів і становлять вагому частину корпораційних стратегій в удосконаленні конкуренції.

Американські фірми почали творити об'єднання відносно дуже пізно в порівнянні з европейськими чи японськими. В минулому, фірми покладалися тільки на внутрішній ріст. Сьогодні багато великих фірм, наприклад автомобільні, не мають достатньо засобів, щоб задовільнити всі свої потреби. Ці ресурси є фінансові і людські.

Об'єднання існує не тільки між американськими фірмами. Вони є, звичайно, світового значення, що веде до ґльобальної корпорації і затрачення своєї національної окремішности. Тому є різниця поглядів на такі настанови, з чим всі згідні. Оце, недавно в Вашінґтоні постала нова дослідча організація — Економічний стратеґічний інститут — завданням якої є віддатися студіям і як протидіяти постановам корпо-

(Закінчення на стор. 4)

Василь Маркусь

ШІСТЬ ТИЖНІВ В УКРАЇНІ

(Триптих)

II.

Ужгород — космополітальний й український

Як прикордонному містові, мабуть, судилося Ужгородові бути інакшим, аніж деякі інші українські міста. Мова не тільки щодо його українсько-російського характеру. Він має ще й мадярський і чеський та словацький характер. Є там ще трохи одного й другого населення. Але, головне, приїжджають сюди туристи, гості, делеґації з сусідних Мадярщини й Чехо-Словаччини. В Ужгороді спокійно можна слухати радіомовлення з обидвох країн, оглядати телебачення. В час нашого перебування чеська телевізійна програма передавала про перебування Папи Івана Павла II в Чехо-Словаччині.

У готелях, ресторанах, крамницях ще багато обслуги мадярської з Ужгороду й довкільних сіл, але у цій професії, у якій до 1945 року майже не було українців, переважають вже й наші. Мадярські і словацькі римо-католики мають свою церкву. Багато тут росіян у прикордонних військах, як також військових пенсіонерів, які мають право тут залишитися після виходу на пенсію. Їм подобається Закарпаття і його дещо вищий життєвий рівень. У висліді тут чотири російські середні школи, дев'ять українських і одна мадярська. Варто додати, що Ужгород чи, властиво, підміські поселення мають і екзотичну циганську меншість. А притому, це вже й українське місто, чогось більше українське, ніж Мукачів. У Мукачеві більше військових залог, як деінде; тут існує російський обласний театр (який майже не дає власного українського репертуару, хібащо приїжджають українські театри на ґастролі). В Мукачеві більше російськомовних написів, тут осідок епархії Російської Православної Церкви й на Чернечій горі — жіночий манастир. А Православна Церква на Закарпатті була ще до Другої світової війни остоєю російськости.

Прикордонна позиція Ужгороду виявляється в міжкультурних і міжетнічних взаємозв'язках. Більшість людей розмовляє трьома мовами. Ще жива пам'ять про мадярську чи чехословацьку владу на Закарпатті. Це, мабуть, прородило й дивну, недавньо виниклу породу на Закарпатті — новітнє „русинство".

Запитують знову: „Хто ми?"

Групка людей, які не знайшли собі місця у відновлених проявах національного руху, але бажали виплисти на поверхню в новій ситуації гласности й лібералізації, рішили відновити давню назву й на ній базувати концепцію „русинства". Ця ініціятива вийшла від різних елементів; малькontенти, що за останній час не вспіли себе проявити; амбітні люди, які уважають, що в міні-народності й кращі шанси стали лідером чи визначним; особи, що в родинах мають якісь спогади русофільства чи промадярського рутенства; дехто з них мріє про приєднання краю до Чехо-Словаччини чи й Мадярщини бо „там тепер краще". Ще інші витворили якийсь дивний „антиукраїнський" комплекс, у вульґарній пропаґанді користуються арґументом, що українство нам принесли совєти... В цілому, це досить сконфужені люди. А естаблішмент, головно органи безпеки, видається, підтримують цей експеримент, бо він послаблює нове національне відродження в краю. Адже, як інакше пояснити, що обласні органи зареєстрували „Товариство русинів" дослівно за кілька днів після заяви кількох членів-основників, а інші товариства чекають місяцями і їх не реєструють!

Серед цілей Товариства є цілком зрозумілі, такі, що заслуговують на признання: плекання реґіональної культури, захист довкілля, контакти з виходцями із Закарпаття закордоном. Тільки, що уважати, буцімто, новий режим за останніх 45 років „нищив" реґіональну культуру, її іґнорував, це повний нонсенс. Це одне звинувачення, що його важко піднести на адресу совєтського режиму. Вийнятково успішно за останні роки включено закарпатський фолкльор і народну творчість до української культури, вивчено говірки, збережено експонати народного мистецтва, в літературу увійшли закарпатські сюжети, вивчалася археологія, історія, реґіональна культура краю, як ніколи досі.

Хоче ще це Товариство зберегти назву „русин". І це можна, якщо це синонім „українця", як це було на протязі століть у нашій історії, а в українських краях Галичини й Буковини ще побутовало до 1918 року. Але творити нову народність, а до того й нову літературну мову, це вже повний нонсенс. Науково давно доведено об'єктивними істориками, етнографами, лінґвістами, хто такі закарпатські українці-русини. Завертати колесо історії не вдасться. Запитайте 95% закарпатців у віці нижче 65 років, хто вони, яка їх назва, відповідь одностайна: „ми українці, частина великого українського народу". Політичне „русинство", а таким його думається після прийняття старої назви і надмірного культу реґіональних атрибутів, засуджене на смерть, хоч дехто намагається його інспірувати з-за кордону. Є в тім мисленні й опортуністична надія на початку від „закарпатських" земляків — „візантійців" та й від сусідів, новоспечених „капіталістів".

У цьому сенсі я розмовляв із кількома діячами „русинського" товариства, вказуючи їм на безперспективність їх руху і ненауковість самої концепції. Ще важко довести, яку ролю в цьому відограють (основну чи другорядну) зовнішні чинники, але, що вони діють, це цілком певне. В загальному, ця течія немає виглядів навіть на відносну силу, а поготів на якусь масовість руху. Проте це може збаламутити різних людей, коли потрібна єдність і ясна загальноукраїнська програма та дія, щоб поправити ситуацію всього народу, в тому числі і закарпатців.

Продовження буде.

Виборчий успіх українця в Ню Джерзі

Українська громада міста Нюарку, стейт Ню Джерзі, може похвалитися новим успіхом молодого українця у повітовій американській демократичній партії. Це Роман Ярослав Пиндус, що був вибраний у праймерних виборах 5-го червня ц.р. членом Демократичного Повітового Комітету у 34-му виборчому дистрикті західньої частини міста.

Роман Пиндус

Місто Нюарк з населенням коло 400 тисяч, є найбільшим у стейті Ню Джерзі, а в історії українського поселення займає важливе місце. Тут поселювалися перші іміґранти з початком цього століття, тут і закладали перші церкви, будувалили школи і розбудовували тривале громадське життя, яке й досі зосереджується найбільш чисельно довкруги парохії св. Івана Хрестителя в Нюарку, чи в недалекому Джерзі Сити при осідку Українського Народного Союзу і видавництва „Свобода".

Роман Я. Пиндус народився в Нюарку 3-го жовтня 1956 року. Після закінчення парафіяльної школи св. Івана перейшов на науку до середньої школи при католицькому університеті Сітон Голл у Савт Орандж, де опісля закінчив університетські студії дипломом із соціології (19 травня 1979) як один із студентів на почесній листі діна.

Спочатку Роман працював в українських банкових установах („Тризуб", „Самопоміч") і в торговельних фірмах, а в 1984 росі дістав сталу працю в бюрі повіту Ессекс в Нюарку. Є активний в демократичній партії повіту, де завдяки приязній особистості з'єднав багато приятелів і як є потреба спів працює в адміністрації міста для української громади. Коли ж на недавній Український фестиваль в Артс Сентер загостила Джовн Гейберле, секретар стейту, у заступстві губернатора, Р. Пиндус супроводив її, інформуючи про ролю такого фестивалю для збереження і популяризації української культурної спадщини, пояснював фолкльорні виставки.

Тож напрошується думка, що час було б українським-американським демократам сконсолідуватися в одну формальну організацію, бо лише тоді будуть мати будь-який вплив у стейтовій адміністрації і дорогу до демократичної „драбини". Тепер, крім старшої „ґвардії" українських демократів, яку очолює їх сеньйор Йосиф Лисогір, збільшуються круги людей, заанґажованих у партійній діяльності з користю для української громади.

Роман Пиндус активний також в українській громаді міста Нюарку. Заправу дістав у Пласті, де став членом у 1960 році, тепер як хорунжий загону „Червона Калина"; є також референтом спорту при Пластовій Станиці Нюарку, членом Управи УСВТ „Чорноморська Січ", членом парафіяльної ради при церкві св. Івана Хрестителя, членом Управи Окружного Комітету УНС.

Отож радіючи з вибору Романа Я. Пиндуса до повітового Демократичного комітету, слід йому поґратулювати і побажати дальших успіхів у його партійній кар'єрі.

Д.Р.

Професор Є. Петрівський відходить на пенсію

Д-р Євген Петрівський, заступник директора університетської бібліотеки та професор слов'янського від ділу Кольорадського універ ситету в Боулдері відходить, після тридцять років праці, на пенсію. З цієї нагоди він дістав багато побажань, включно з привітом з Білого Дому від президента Джорджа Буша.

Проф. Є. Петрівський

На посту заступника директора університетської бібліотеки професор Петрівський керував розвитком бібліотечних колекцій. Завдяки його праці та відданости бібліотека має багату колекцію з ділянки українознавства. Він започаткував та провадить далі курси української мови і української літератури в цьому університеті.

Варто згадати, що з його ініціятиви низка визначних доповідачів виступили з доповідями про Україну.

Родина професора Петрівського є членами 226-го Відділу УНС.

КА

Мальовничий острів України в чудодійному Люрді

Згадуючи ювілеї на далекій чужині, кланяюся Україні, з якої виніс силу надхнення. Возлюблені мої земляки-українці! З нагоди 40-ліття мого священства, що так тісно сплетене із 40-літтям існування українського душпастирства в південній Франції, з осідком Тулюза-Люрд: щиро запрошуємо вас, всіх моїх парохіян, друзів-приятелів в Европі, Америці, Канаді та Австралії, до спільної духовної, молитовної сполуки, в моїх наміреннях благодарення та подяки Богові та Пречистій Діві Марії за всі ласки і материнську опіку на дорозі мого життя, що крутими стежками завела мене аж до Марійських прощ до Люрду. Молю Пречисту Діву Марію, щоб вас, всіх моїх приятелів, благословила: щастям, здоров'ям та обильними ласками, за вашу дотеперішню увагу та моральну і матеріяльну опіку, що так славно виходить на Славу Божу, честь України та на добро українського народу. Воно дійсно так сталось: мальовничий острів України в Люрді росте і процвітає, на тлі високих, срібночолих Піренеїв і голосно цілому світові говорить про вічноживу християнську Україну і розсипає свій чар, як пестра веселка миру на широких степах України. Гей-би чайка козацька сизокрила на перехрестній дорозі, що тут у Люрді всім пригадувала, що наша рідна земля, сповита чорнобильським смутком, у великій тривозі, однак, не падає на дусі, не поринає в зневіря, бо спасіння своє і рятунок бачить у Всемогучому Бозі. Читаючи оці слова, дорогі братя і сестри, дорогі земляки у цілому світі, пам'ятаймо гасло наших днів — „Бог і Україна!" Церква і родина. Клич наших батьків. Де б ти не вродився, щоб ти не створив, майна доробився, титул заслужив: знай — Вкраїна твоя мати, і для неї працювати тебе Бог створив. Люби свій народ. Держись тої Церкви, де молились твій дід. Не лякайся жертви. Бережи свій рід. Очевидним доказом, що Боже Провидіння, за заступництвом Пречистої Діви Марії, українським народом опікується і спомагає, послужить Люрд.

Після закінчення процесійного походу увійшли до Базиліки „Розер-вервиці", де при „Вівтарі України" зробили спільний знімок. Справа стоїть о. Богдан Скасків з Америки, зліва — о. Василь Прийма з Люрду.

У сяйві чудесної скелі, на тлі Піренейських гір в стіп Небесної Княгині, на прославу Україні в Люрді є її престіл. „Вівтар України" в Люрді, у Базиліці „Розер", довкола Марійських джерел людей з'єднує тепер. У найкращій, величавій Базиліці „Розер" — Вервиці, що збудована на скелі, де є Ґрота-печера, яку освятила своєю появою Пречиста Діва Марія 18 разів, маємо каплицю, де є „Вівтар України". На недалекому узгір'ї пишається наш золотоверхий храм Успіння Пречистої Діви Марії, вілля св. Хреста, гарний парк, де є Престіл і мозаїка Матері Божої Неустанної Помочі, українська гостинниця для наших паломників „Веселка України", серединою всіх цих наших забудовань веде „Вулиця України". Між численними паломниками, чужинцями, що відвідують цей наш „Український Цвітник у Люрді" поділені думки: одні говорять, що все це розбудував і підтримує Ватикан, інші кажуть, що французький Єпископат, або Ґрота, є такі, що доказують, що правдоподібно, український уряд з Києва. І нікому й на думку на прийде, що це створила наша патріотична та побожна українська еміґрація, убогі втікачі, переслідувані скитальці з любови до рідної України, з вдячности до Пречистої Діви Марії. Це ваші щирі молитви та ваші щедрі пожертви, дорогі мої земляки, що розсіяні, як тії золоті зорі, по всьому світі. Честь вам, слава і подяка та наша щира молитва, за ваше здоров'я та спасіння душ і їх вічну нагороду від Бога.

На закінчення мого запрошення до ювілейних спо гадів та молитов хочу лишень згадати, що над „Вівтарем України" на запрестольній стіні є ікона Пресвятої Богородиці, вся в золоті, і цього року ми прикріпили 13 наших ікон, щоб оточити, неначе вінцем слави, запрестольну стіну, також прикріплено дві мармурові плити з золотими написами двома мовами — французькою та українською, „Спаси ни, Сине Божий, воскресивий із мертвих, поющия Ти: Аллилуя!" і другий: „О Маріє, Мати Божа, молися за нас!". І вас всіх мої земляки-українці, прошу, о святі молитви, моральну та матеріяльну допомогу, як це було до днів нашого 40-літнього ювілею.

Починаючи з травня до вересня у чудодійному Люр ді, на бажання Пречистої Діви Марії, щодня відбуваються процесії: після обіду в год. 4:30 процесія з Найсвятішими Тайнами та благословення хворих, а ввечорі о год. 8:30 — процесія з палаючими свічками. Кожна група несе свої релігійні хоругви та національні прапори.

Нам буде дуже приємно та мило, як хтось обізветься на таку адресу:

L'Abbe Pryjma Wasyl
8 bis, rue de l'Ukraine
65100 Lourdes — France
Tel.: 62 94 90 33

Рідний дух Союзівки

З першого кроку, як тільки в березні цього року ступив на американську землю, мене було оточено увагою людей. Їхня доброта, чуйність, щедрість мені допомагали почуватися ліпше навіть, як дома. А все ж бракувало українського вітру, українських краєвидів, шуму українських потоків і лісів. І от коли на початку травня я приїхав на Союзівку, перше, що вразило, — смерекова прохолода й тиша, з глибини якої долинав гомін водоспадів. Поміж будівель, споруджених у гуцульському стилі, проглядались обриси гір... І мені здалося, що я в затишному куточку рідних і казкових Карпат.

А ще коли відчув гостинність союзівчан, перейнявся глибокою вдячністю і до Українського Народного Союзу, що витворив цей мальовничий притулок для української душі на далекій американській землі. І хочеться сердечно дякувати організаторам, учасникам моєї вечірньої зустрічі в залі української церкви, їхній вірі в Рух, їхньому щирому прагненню допомогти у відродженні рідної землі. І міцніє впевненість, що з такими людьми, як союзовці, одуреній, знесиленій Україні легше буде стати справжньою, незалежною, дужою Україною.

Щасти нам, доле!

5 липня 1990 р.

Борис Тимошенко,
український письменник,
референт голови Руху

У ТОРОНТО ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ІСНО

Торонто, Канада (Пресова Служба ІСНО). — В п'ятницю 4-го травня ц.р., у приміщеннях Філії Українського Національного Об'єднання Торонто-місто відбулася конференція Світової Координаційної Ради ІСНО. На конференцію, яка відбулася напередодні нарад Президії і Секретаріяту СКВУ, прибули делегати з Південної Америки, Европи, ЗСА та Канади.

Конференцію відкрив голова Президії і Екзекутиви СКР ІСНО ред. Павло Дорожинський, вітаючи всіх присутніх на нарадах делеґатів і гостей та подав для схвалення програму нарад. Протокол вів Денис Волинець, один із секретарів Президії ІСНО.

Повернувшись якраз день перед початком Конференції ІСНО з подорожі до Києва, П. Дорожинський був, на основі окремого запрошення Української Гельсінкської Спілки, учасником З'їзду УГС.

У своїй інформативній доповіді голова ІСНО подав, у першу чергу, загальний огляд сучасних подій в Україні, а відтак докладніше зупинився над перебігом З'їзду Української Гельсінкської Спілки, яка саморозв'язалася, а на її місце створено Українську Республіканську Партію, що її очолив Лев Лук'яненко. Не зважаючи на те, що нині в Україні, крім КПУ, діє вже кілька політичних партій і напевно будуть творитися ще інші, найбільш потенційною і вагомою є тепер Українська Республіканська Партія. З'їзд УРП треба вважати історичною подією та тріюмфом національних ідей. Своєю ціллю УРП поставила — відновлення самостійної соборної української держави.

У заключному слові ред. Дорожинський виразно наголосив позитивне становище ІСНО до Руху, як також до нової політичної формації в Україні — Українсько Республіканської Партії, яку слід нам також всіма засобами підтримувати.

В другій частині конференції поодинокі делегати з різних країн нашого поселення звітували за свої організації та товариства, приналежні до системи ІСНО.

У дальшій програмі нарад конференції обговорено низку питань діяльности, а також заторкнено окремі ділянки праці системи ІСНО. Конференція схвалила бюджет ІСНО на 1990-1991 рік звернулася з апелем до всіх своїх складових організацій вплачувати визначені членські вплати до ІСНО.

Конференція схвалила резолюції, які в першу чергу відносяться до сучасних подій в Україні, а також окремі постанови, що їх опрацювала обрана конференцією Резолюційна комісія у складі: Юрій Гвоздулич, Марія Сірота і Богдан Коваль.

День перед конференцією, в четвер, 3-го травня ц.р., в домівці Філії ІСНО Торонто-Захід відбулось засідання Президії й Екзекутиви СКР ІСНО, в якому взяли участь також деякі голови складових організацій і товариств системи ІСНО.

ЗБІРНА СПОРТОВЦІВ копаного м'яча Західної Німеччини здобувши перемогу над командою Арґентини 1-0, здобула чемпіонат світу з цього роду спорту. За Арґентиною залишилося друге місце, а третє місце здобула Італія, яка надіялася на чемпіонат, а принаймні на фінальні змагання. Змагання відбулися на олімпійському стадіоні в Римі, Західня Німеччина і німці в діяспорі святкували перемогу своїх вибранців.

Звіт СКВУ про уділену допомогу в 1989 році

Звіт виготовлений на підставі одержаних звідомлень від українських організацій. Уважаємо, що організації, які не прислали своїх звітів, правдоподібно не уділювали допомоги в звітовому році, або мали іншого характеру перешкоди.

Загально уділено допомогу на суму 923,874.00 дол. а саме: СУА (Союз Українок Америки) виплатив 1,008 стипендій на суму 214, 380.400 ам. долярів, вислав 500 посилок, а їх оплата виносила 18,454.00 дол., також грошеву допомогу для потребуючих, дитячі садки, українські бабуні та медичну опіку на суму 23, 850.00 ам. дол.

ЗУАДК (Злучений Український Американський Допомогивий Комітет) вислав на допомогу біженцям в Австрії 50,000.00 дол. Інших звітів не прислано.

ССУК (Суспільна Служба Українців Канади) та її 12 Філій уділили допомогу на суму 261,030.42 дол., 621 посилок і 2 стипендії.

Канадський Харитативний Комітет Допомоги Родині Івана Дем'янюка передав родині 261,578.00 дол.

ЛУКЖ (Ліга Українських Католицьких Жінок Канади — Східна Епархія) надала допомогу на суму 74,835.40 дол., 480 посилок і 48 стипендій.

КОДУС Австралії уділив стипендій на суму 2,350.00 дол. 3 стипендії в Україну, 15 стипендій до Польщі.

УЗХ (Український Золотий Хрест) дав допомогу на суму 16,781.65 дол., а також 18 степндій та 30 посилок.

СУА (Союз Українок Австралії) — 400 дол. для біженців в Австрії.

Розподіл уділеної допомоги по країнах:

Україна — 49,186.00 дол. Бразилія — 265,433.00 дол. Аргентина — 15,942.00 дол. До інших країн Південної Америки — 751.65 дол. Польща — 33,376.00 дол. Австрія — 69,571.00 дол. Німеччина — 5,399.00 дол. Італія — 3,000.00 дол. Країни Европи — 86,936.00 дол. Місцева допомога 410,221.00. В тій сумі є також допомога родині Івана Дем'янюка і допомога для новоприбулих біженців в сумі 21, 500.00 дол.

Суспільна Служба Українців Канади з допомогою різних українських організацій спонзорувала до цього часу 270 біженців з родинами, а приїхало вже 56 біженців. Залишилося ще біля 40 біженців, які потребують спонзорства. Канадська Українська Імміграційна Служба спонзорувала 179 біженців, приїхало 27 біженців. Нова хвиля біженців, тим разом з України і Румунії надходить до Риму та Відня. Їм буде потрібна наша допомога протягом їхнього перебування в Европі, а також в процесі поселення.

Завдяки жертвенности нашої громади Суспільна Служба Українців Канади та Світова Рада Суспільної Служби СКВУ переслали до Відня на теперішній час суму 36,500.00. До Мюнхену 9,250 дол. і до Риму 6,250 дол. Ми щиро вдячні всім жертводавцям, а зокрема дякуємо тим, що відгукнулися на заклик Ради і прислали свої перші щедрі пожертви. Складаємо нашу щиру подяку Данові Калявському з Альберти за 35, 000.00 дол. За 1,000.00 дол. — Вікторії Новотній з Флориди. Емілії Реннер — за 650.00 дол. які вона пожертвувала з приводу смерти її дорогого мужа св. п. Володимира Ренера. Дякуємо всім іншим жертводавцям, які замість квітів на могилу пожертвували загалом на суму 935.00 дол.: по 200.00 дол. А. Ільченко з Онтаріо; Філія ССУК Монтреаль; 150.00 дол. Третяк з Квебеку; по 100.00 дол. Іванна Михаленко з Альберти, Н. Пухкай з Альберти; 50.00 дол. Ю. Т. Куфіль, Онтаріо; 30.00 дол. о. В. Грабець, Огайо; по 25.00 дол. А. Оленчук, Онтаріо; В. Дурбак, Іленой; 20.00 дол. Ю. Бичинскі, Онтаріо.

Організації та збіркові листи:

Організація Оборони Лемківщини в Америці, Чикаґо— 1,200.00 дол.; Карпати (Кредитова Спілка), Австралія — 1,000.00 австрал. дол.; Український Золотий Хрест, Головна Управа і Відділи— 2,360.00 ам. дол.; Українська Американська Координаційна Рада, Відділ Ню Йорк 685.00 дол.; Відділ Вашінґтон, 500.00 дол; Відділ Маямі 155.00 ам. дол.; українська католицька церква Вознесіння Ісуса Христа Денвер, 517.00 ам. дол.; українська православна церква, Голівуд 500.00 ам. дол.; Товариство Українських Жінок Англії ім. Ольги Теліги 245.00 Ф. Штр. Організація Чотирьох Свобід України (ОЧСУ) Відділ ім. А. Горської, Чикаго 220.00 ам. дол.

Світова Рада Суспільної Служби СКВУ запрошує усіх людей доброї волі й далі підтримувати наші старання допомагати тим українцям, що потралять до скрутного становища і без допомоги можуть бути наражені на великі злидні. Також звертаємося з проханням і заохотою до всіх українських організацій та груп, що дають допомогу, пересилати на адресу Ради інформацію про уділену ними допомогу. Просимо це робити по можливости квартально, або піврічно. Натомість Рада буде висилати вам фотокопії отриманих звідомлень, а в кінці року подасть до преси сумаричне зведення всієї уділеної допомоги. Таким чином стане можливою координація допомоги і уникнення дублікацій.

Ми віримо, що при взаємній співпраці, обміні інформацією та підтримці ми всі зможемо краще допомагати нашому народові.

Зустріч з українськими діячами Південної Америки

В останній Пленарній Сесії СКВУ взяли участь представники українських громад з країн Південної Америки, а саме — голова Української Центральної Репрезентації Бразилії Маріам Чайківський та голова Української Центральної Репрезентації Арґентини Богдан Коваль.

В понеділок, 6-го травня, в приміщенні ССУК, відбулася зустріч вищезгаданих громадських українських діячів Південної Америки з представниками філій Суспільної Служби Українців Канади. Господинею зустрічі була Голова Централі ССУК Ольга Даниляк.

Б. Коваль, досвідчений громадський працівник, розповів про проблеми української спільноти в Арґентині, коротко нагадав присутнім про серйозні економічні труднощі країни, а зокрема, катастрофічний для трудівників ріст інфляції за останні два роки. Зазначив найбільш потребуючу допомоги українську громаду в провінції Міссіонес, допомога мала б бути спрямована перш за все для рятування молодого покоління, що зазнає великого тиску з боку росіян. Згадав також проблеми українського населення провінції Чако, де мешкає понад 30.000 українців.

Надзвичайно цікавим для присутніх було почути про курси української мови, орґанізовані для молоді. Ці курси діють два рази під час вакацій. Б. Коваль висловив надію, що ця надзвичайно важлива справа дасть можливість виховати свідому та освідчену українську молодь Арґентини, що в майбутньому буде працювати для добра української спільноти.

Б. Коваль, голова Української Центральної Репрезентації Арґентини обіцяв з нагоди загальних зборів, які мають відбутися цієї осені, довести необхідність існування і зорґанізувати Раду Суспільної Служби Арґентини, так як вже покликано до праці Шкільну Раду.

М. Чайківський, молода, енерґійна людина, зосереджує свою увагу на побудову організаційної структури Української Центральної Репрезентації Бразилії, маючи надію цим шляхом перейти до економічної самовистарчальности. М. Чайківський був обраний головою Центральної Репрезентації лише пів року тому, але своєю жертвенною працею вже виявив добру волю і ентузіязм. На його думку, поряд з продовженням праці над зміцненням всіх ланок організованої української спільноти, важливою проблемою є координація допомоги, розумний її розподіл. М. Чайківський просив також інформації про уділену допомогу для координації зусиль та кращих можливостей співпраці.

М. Чайківський поділився плянами розширення програми „Зв'язок". Метою цієї програми, в якій активну участь приймають студенти з Торонто, є не проведення безпосередньої допомогової акції, а поширення правдивої інформації та виявлення нових можливостей співпраці.

Обидва українські громадські діячі з південно-американського континенту зазначували надзвичайну важливість підтримки українських студентів в гімназіях та університетах, дякували за вже існуючі стипендії.

Гості відповіли на численні запитання присутніх представників ССУК, як також обіцяли вичерпні письмові звіти про розподіл допомоги.

На закінчення інформативного плідного вечора Ольга Даниляк від імені Централі ССУК передала М. Чайківському чек на 1,000 дол. для втілення його плянів у розбудові праці.

Марґарета Шпір
пресовий референт
Світової Ради
Суспільної Служби
СКВУ

На шляхах до відродження українського спорту

В понеділок, 25-го червня на Союзівці відбулися наради Проводу УСЦАК з представниками УСА і ФК „Карпати". Після нарад кореспондент „Спортових Вістей" „Свободи" О. Твардовський провів інтерв'ю з двома чоловими представниками цих організацій, яке подаємо нижче.

О. Твардовський. — Пане президенте К. Мікльош, цим перебуванням на Союзівці ваш клюб „Карпати" закінчує свої відвідини Америки і особливо частину українських спортових осередків. Будь ласка, висловіть свої думки і почування про це перше турне „Карпат" на цьому континенті.

К. Мікльош. — Зустріч нашої дружини „Карпати" з українськими дружинами на вашому континенті — це велика подія для нас. Ми настільки захоплені організацією спортової роботи, а також створенням нових спортових осередків. Мило нам бачити культурні осередки, а також захоплюватися вашим життям. Ми раді цьому і раді, що ви збереглися фізично і раді тим, що ви зберегли пам'ять СТ „Україна". Цінимо, що святкуєте ювілей тієї леґендарної дружини.

О.Т. — Так сталося, що ваше турне проходило саме в часі, коли в Італії почалися футбольні баталії за чемпіонат світу. На вашу думку, чому не здійснилися надії В. Лобановського, тренера збірної СССР, який в одному інтерв'ю заявив, що команда СССР буде гідна поваги..., а, як бачимо, вона не дійшла навіть до другого етапу розгривок.

К.М. — Тренер Лобановський, на мою думку, зробив велику помилку. Він не взяв до уваги кращих змаґунів, а односторонньо базував збірну на дружині „Динамо" Київ, яка не була готова.

О.Т. — Як сприймають симпатики українського футболу факт, що в чемпіонаті світу виступають збірні Шотляндії, Коста Ріки, Камеруну, Злучені Арабські Емірати і подібні, а не має збірної України, хоч грають футболісти з України?

К.М. — Симпатики українського футболу всеціло за проведення чемпіонату України, а також бажають, щоб збірна України виступала за чемпіонат світу.

О.Т. — Слідкуємо пильно за ходом подій в спорті в Україні. Недавно прочитали „Звернення" до футболістів, тренерів, аматорів, шанувальників футболу України, що його підписали народні депутати СССР і УССР. Як, на вашу думку, зареаґують футболісти і тренери України на це звернення?

Ю. Кордіяк. — Тренери українських команд за проведення цієї ідеї.

О. Т. — В нашому попередньому інтерв'ю з вами, пане Кордіяк, коли приймали вас і ваших юньорів в УСВТ „Чорноморська Січ", ви сказали, що „Карпати" ввійшли до новоствореної Української Спортової Асоціяції у Львові. Розкажіть нам, як розвивається організаційна праця УСА, які в неї дальші пляни діяльности, чи стане вона офіційною в Україні?

Ю.К. — Головою цієї Асоціяції став народний депутат України Ярослав Кендзьор, який був майстром спорту з важкої атлетики. Покищо УСА охоплює три області Західньої України і Київ. До неї вступило багато клюбів з учбових закладів та підприємств, в тому числі і ФК „Карпати". В плянах УСА — координація роботи всіх неформальних спортових осередків, створення нових форм спортово-оздоровчої роботи, боротьба за здоровий спосіб життя, рухову активність молоді в Україні.

О.Т. — З офіційної преси України довідуємося про акції симпатиків українського спорту для створення Національного Олімпійського Комітету України. Що можете сказати про стан тієї справи. Буде створений НОК України чи філія НОК СССР у формі ОКУ?

Ю.К. — Справа поставлена на порядок денний, думаю, що свідомі люди не допустять „суроґату" НОК України, тільки як діюча і самостійна форма він можливий у нас.

О.Т. — Цим питанням хочу піддати думку через вас для УСА. Ізраїль спонзорує так зв. „Ігри Маккабі", в яких беруть участь спортовці жидівського походження з різних країн світу. Чи не варто було б УСА стати ініціятором Українських Спортових Ігрищ, наприклад ім. Івана Франка, Каменяра України, який у своєму родинному селі Нагуєвичах організував свого часу руханкове Т-во „Січ".

Ю.К. — Це цікава ідея. Але насамперед УСА задумала широко відзначити 80-річчя СТ „Україна" в 1991 році у Львові. Наступного року мріємо взяти участь у Всесвітній Олімпіяді українців, що відбудеться в 1992 році в ЗСА.

О.Т. — Українські спортові осередки в ЗСА і Канаді в останніх роках мають серйозні труднощі із втриманням у вищих ліґах своїх футбольних дружин. Наші суперники: польські, латино-американські, балканські й інші, мають постійний приплив досвідчених футболістів із своїх країн. Українські дружини здані на власні сили, власних вихованців, яких не так то багато, змушені добирати чужинців. Чи в майбутньому можна очікувати футбольного підсилення з України?

Ю.К. — Про це вже ведуться переговори між ФК „Карпати" і окремими клюбами Америки. Залишається з'ясувати правові основи контрактів, а охочі знайдуться. Першим, мабуть, буде Ярослав Дмитрасевич, який в наступному році буде тренером дружини в Клівленді.

О.Т. — Повертаючись до футбольного питання в Україні. Недаво ми довідалися, що 9-го червня ц.р. в Держкомспорті України відбулися наради тренерів українських команд вищої, першої і другої ліґ, журналістів, парляментаріїв, громадськості в справі перспектив розиграшу незалежного чемпіонату України. Які висліди цих нарад?

Ю.К. — Я був учасником тієї наради і повинен сказати, що більшість її учасників висловилася за нову ідею і буде її відстоювати. Думаю, поразка В. Лобановського в Італії прискорить відокремлення українського чемпіонату.

О.Т. — Від суботи, 16-го червня ц.р., київська „Спортивна газета" започаткувала читацький референдум за футбольний суверенітет чи дальшу залежність України в цій ділянці спорту. Чи, на вашу думку, кінцевий підсумок цього референдуму матиме вирішальний вплив на питання „так", або „ні" в цій справі?

Ю.К. — Думаю, що це питання вирішиться на нараді тренерів та функціонерів українського футболу, яку намічено скликати у серпні.

О.Т. — Що ви ще хотіли б сказати читачам „Спортовий Вістей" „Свободи"?

Ю.К. — Вважаю, що зародження контактів спортових осередків України і ЗСА буде сприяти активізації занять фізичною культурою і спортом молоді в наших країнах, зближенню всього українського народу.

О.Т. — В імені спортової редакції „Свободи" щиро дякую вам, панове К. Мікльош і Ю. Кордіяк, за вашу увагу та ваші щирі відповіді на питання, що цікавлять наших читачів. Бажаю Вам щасливого повернення до княжого Львова та дальших великих успіхів у вашій цінній праці для добра і слави українського спорту.

Небезпека...

(Закінчення зі стор. 2)

Захід невтралізацією цілої Европи, Східньої і Західної, разом?

Невтральна Німеччина з 85-мільйонами населення, знищила б НАТО, примусила б Америку забратися з Европи і тоді залишилися б Англія, Франція, Італія, Туреччина і менші европейські країни, неспосібні до самооборони. Американська атомова ґарантія втратила б свою вартість. Без підтримки Америки, англійські і французькі атомові сили були б заслабі, щоб відвернути напір Совєтського Союзу, який став би тоді єдиною головною атомовою потугою в Европі. Тоді Західня Европа стала б „фінляндизованою" — отже невтральною в світовій політиці. Америка не була б тоді спроможною мобілізувати союзну оборону, щоб могти діяти в разі кризи напр., в Кореї, Перській затоці, чи на Середньому Сході. Разом з Японією, або й без неї, безборонна Західня Европа стала б дійною коровою для економічної відбудови Совєтського Союзу.

Маючи на увазі велику потребу економічної допомоги Заходу і неспокої внутрі країни, таке не станеться, якщо політика Заходу буде розумною. Одначе, щоб відповісти твердо на вимоги Горбачова, треба щоб альянти діяли однозгідно. На жаль, як досі, немає жодних познак, щоб Захід застановлявся над застосуванням відповідної до ситуації політики. Замість того, західні держави є готові допомагати Совєтському Союзові поодиноко, без жодних вимог до Кремля.

Багато дехто думає, що ця проблема не серйозна, бо, мовляв, коли Совєтський Союз стане капіталістичним, то перестане бути агресивним, загрозливим. Але капіталізм не завжди приносить зі собою, демократію і мир. Візьмім наприклад, Німеччину, яка була вповні капіталістичною в 1914 і 1939 роках. Такою була також Японія. Популярні уряди плюралістичних держав також поповняли агресії, а деякі диктаторські держави провадили мирну політику.

Ростов пише, що під сучасну пору головним питанням є, чи об'єднана Німеччина має далі бути членом НАТО, а чи вийти з нього. Якщо ціллю Горбачова є мир, то і в інтересі Москви і Заходу, є, щоб Німеччина залишилася сильно заякорена при Заході. Це не є справа, в котрій президент Буш може піти на компроміси.

Після того, кінчає свої цікаві роздумування Ростов, коли американці витримали від 1946 року досі, було б дуже глупо для Америки і союзників, допомогти змодернізувати систему Совєтського Союзу і скріпити її мілітарну спосібність без намагання довести до остаточного закінчення холодної війни та осягнення справжнього миру — не нового детанту (мирного співжиття), не тимчасової згоди, або „періоду потепління — але панування справжнього миру".

Всесвітні...

(Закінчення зі стор. 2)

рацій втрачати свою національну окремішність. Цей інститут займає становище, що на довгу мету успішна діяльність американських фірм залежатиме тільки від свого основного джерела (ЗСА) своїх найкращих виробничих і дослідчих операцій. Американські корпорації займають становище, що їхні прибутки і також чим раз більше найновіша технологія походять з европейських і азійських філій. Дійсно, закордонні преставництва американських корпорацій продають на 700 більйонів долярів, що виносить два рази більше від державних річних експортів.

Можливо, що інші студії інституту будуть просити федеральної допомоги американським фірмам для уведення нової технології, вказуючи притому, що державна допомога в минулому уможливила Японії зайняти провідне місце у багатьох технічних ділянках. Може заіснувати теж інша можливість у висліді студій вартостей великих чужих інвестицій у ЗСА та їхнє значення в майбутньому.

Основниками Економічного стратегічного інституту, з бюджетом на перший рік 1,4 міл. дол. є 10 більших американських корпорацій, включно з робітничою юнією. Їхня дія вказує, можливо, на запечерення плянів американських корпорацій.